

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

Factors Associated with Competency of Professional Nurses in Caring Stroke Patients

เบญจภรณ์ จงรักษ์¹, มาลีวัล เลิศสาครศิริ², สมพร ชินโนรส²

Benjaporn Jongruk¹, Maleewan Lertsakornsirir², Somporn Cinnoros²

(Received: December 3, 2017; Revised: January 18, 2018; Accepted: February 6, 2018)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตั้งแต่ 1 ปี เป็นต้นไป จำนวน 169 คน เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ผ่านการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงภายในทุกข้อคำถามมีค่าความตรงมากกว่า 0.5 หาค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค เท่ากับ .94, .92, .96 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมด้านสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเท่ากับ 3.87 (S.D. = .61) อยู่ในระดับดี สมรรถนะโดยรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่องเท่ากับ 4.29 (S.D. = .61) อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ การสื่อสารและการประสานงานคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 1.18) อยู่ในระดับดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิจัยและการพัฒนาการพยาบาล เท่ากับ 3.17 (S.D. = .95) อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญระดับปานกลางกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .40, .26, \text{และ} .35, p = 0.01$ ตามลำดับ)

คำสำคัญ: ปัจจัยที่สัมพันธ์ สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

Abstract

This descriptive research aimed to study competency of professional nurses who were caring stroke patients. The 169 samples were experienced professional nurses who had been caring stroke patients for one year and over. Research instrument was a questionnaire consisting of personal data, factors relating to the organizational administration, working environment and working motivation,

¹ สถาบันประสาทวิทยา

¹ Prasat Neurological Institute

² คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

² Faculty of Nursing, Saint Louis College

as well as the evaluation form about competency of professional nurses. The questionnaire had been validated by three experts. All of content internal validity index was greater than .05. And the Cronbach's alpha coefficients were .94, .92, .96 and .93, respectively. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and the Pearson's product moment correlation coefficient.

Results from study had shown that the overall mean score of professional nurses' competency was at a good level (3.87). The highest average score, 4.29, was for nursing care on planning of discharging and the continuity of care, followed by communication and coordination, with an average score of 4.17 (a good level). The lowest average score was 3.17 (a moderate level), for research and nursing development. Organizational administration, working environment, and job motivation had positive correlation with the competency of the professional nurses ($r = .40, .26$ and $.35, p < .01$, respectively).

Keywords: Factors Associated, Competency of Professional Nurses, Stroke Patients

บทนำ

สถานการณ์แนวโน้มการพัฒนาสุขภาพจากองค์การอนามัยโลก (World Stroke Organization: WSO) พบว่าโรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตที่สำคัญอันดับที่ 3 รองจากโรคหัวใจ และโรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 2 ในคนอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ทั่วโลกเสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองและในทุก 6 วินาทีจะมีคนเสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมอง ทั้งนี้องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2558 คนทั่วโลกจะเสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองถึง 6.5 ล้านคนในประเทศไทย พบข้อมูลการเสียชีวิตในปี พ.ศ. 2560 มีผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 15,070 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.08 ของประชากรในช่วงอายุเดียวกันสำหรับอัตราตายด้วยโรคหลอดเลือดสมองต่อประชากรแสนคนในภาพรวมปี 2556-2558 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 36.13, 38.66 และ 42.62 ตามลำดับ (Bureau of Non Communicable Diseases, 2017) โรคหลอดเลือดสมองเป็นหนึ่งในกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โรคหลอดเลือดสมอง คือ ภาวะที่สมองขาดเลือดไปเลี้ยง ทำให้มีอาการชาที่ใบหน้า ปากเบี้ยวพูดไม่ชัด แขนขาข้างใดข้างหนึ่งอ่อนแรง เคลื่อนไหวไม่ได้หรือเคลื่อนไหวลำบากอย่างทันทีทันใดเป็นนาทีหรือชั่วโมง ปัจจุบันมีสถานพยาบาลของภาครัฐและเอกชนที่มีความสามารถให้บริการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเกิดขึ้นมากตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่เห็นความสำคัญถึง สาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง การรักษาดูแล เพราะผู้ที่มีอาการดังกล่าวของโรคหลอดเลือดสมองที่เกิดจากการอุดตัน/ตีบภายใน 4.5 ชั่วโมงที่ได้รับการรักษาให้ยาละลายลิ่มเลือดทางหลอดเลือดดำอย่างครบวงจรจะช่วยลดอัตราการตายและความพิการ ตลอดจนภาวะแทรกซ้อนต่างๆ (Prasat Neurological Institute, 2007) ซึ่งผู้ที่รอดชีวิตจะอยู่ในภาวะพึ่งพิง นับว่าโรคหลอดเลือดสมองเป็นโรคที่เรื้อรัง จำเป็นต้องมีผู้ดูแลเมื่ออยู่ในสถานพยาบาลตั้งแต่แรกรับจนกระทั่งจำหน่าย ดังนั้นบุคลากรที่ดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดตลอดคือ พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองนั้นเอง ฉะนั้น พยาบาลวิชาชีพจึงจำเป็นต้องปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและผู้ป่วยมีความปลอดภัย พยาบาลต้องมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งรวมเรียกว่า "สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ" หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของพยาบาลที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ต้องการเพื่อให้การปฏิบัติการพยาบาลได้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและภารกิจขององค์กร (Nursing Division, 2007) ฉะนั้นสมรรถนะจึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้สมรรถนะ ยังเป็นเครื่องหมายสนับสนุนระบบตัวชี้วัดหลักของผลงาน เป็นเครื่องมือในการแปลงกลยุทธ์ขององค์กรสู่การบริหารและ

ใช้ในการประเมินมาตรฐานของพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร เช่น การคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมตามความสามารถของงานในองค์กร การประเมินตนเองเพื่อเลื่อนระดับปรับตำแหน่งงาน การได้รับเงินเดือนที่มีความชัดเจนมากขึ้น การพัฒนาฝีมือให้สอดคล้องกับตำแหน่งงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลงานและการโยกย้ายตำแหน่ง จะเห็นได้ว่าสมรรถนะหรือขีดความสามารถทางวิชาชีพมีความสำคัญที่จะบ่งบอกถึงพยาบาลวิชาชีพว่าแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ อุปนิสัยที่แสดงออกถึงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีคุณภาพเกิดความปลอดภัยในผู้รับบริการ ซึ่งการเกิดสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในแต่ละคนต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหรือปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง/ที่มีอิทธิพลที่จะทำให้การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ McCormick & Igen (1985 cited in Rodkhanmuang, 2010) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ อายุ การศึกษา โครงสร้างขององค์กรและปัจจัยสถานการณ์ เช่น ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและสังคม สิ่งแวดล้อมภายนอกตัวบุคคล เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจะกล่าวถึงเกณฑ์การพัฒนาสมรรถนะ การพัฒนารูปแบบการดูแลในแต่ละบริบทเฉพาะหน่วยงานนั้นๆ แต่ยังไม่มีการกำหนดสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง หรือไม่มีข้อกำหนดขอบเขตการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจากสภาการพยาบาล ทั้งนี้โรคหลอดเลือดสมองเป็นกลุ่มเฉพาะที่มีปัญหาซับซ้อนซึ่งในต่างประเทศได้มีการกำหนดสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือด อีกทั้งโรคหลอดเลือดสมองเป็นปัญหาระดับประเทศที่กรมการแพทย์ได้เห็นความสำคัญและมีนโยบายในการดูแลรักษาและยังไม่มีผู้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากรโดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งเป็นสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลที่ส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และมีคุณภาพเป็นมาตรฐานในการให้บริการดังหลักสูตรภาพแห่งชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

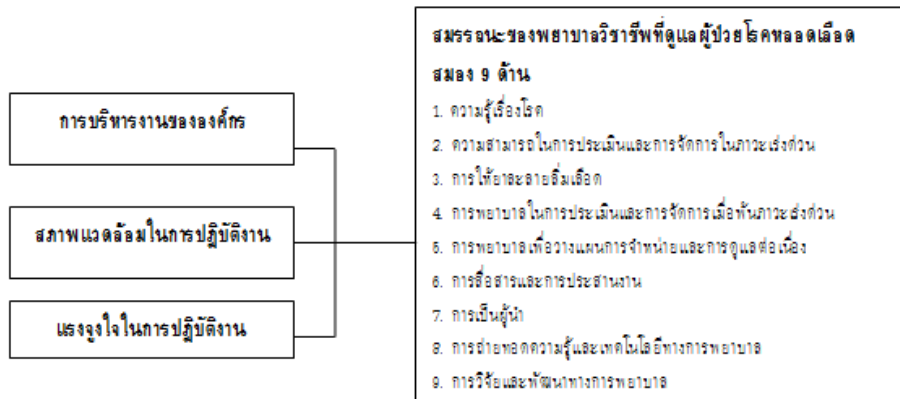
1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ McCormick & Igen (1985) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสถานการณ์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านสถานการณ์ คือ เงื่อนไขของสถานการณ์หรือลักษณะสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีผลต่อการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ลักษณะสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน นโยบาย การบริหาร ขนาดขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร บรรยากาศองค์กร และแรงจูงใจ ดังนั้นตัวแปรต้นที่ศึกษาประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน คือ การบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สำหรับตัวแปรตามสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองใช้แนวคิด NHS Stroke Core Competencies Toolkit (SCoT) for Registered Nurses Working in Stroke Unit DMS, (2012 cited in Pasukunthapuk & Viparksongkoh, 2014) ได้กำหนดเป็น สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 9 ด้าน ดังนี้ 1) ความรู้เรื่องโรค 2) ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน 3) การให้ยาละลายลิ่มเลือด 4) การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อ

พินภาวะเร่งด่วน 5) การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง 6) การสื่อสารและการประสานงาน 7) การเป็นผู้นำ 8) การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล และ 9) การวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีเป็นต้นไป และขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้น 1 ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองปฏิบัติงานในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 ปี เป็นต้นไป ที่ดูแลผู้ป่วยตั้งแต่แรกรับจนกระทั่งจำหน่ายในหอผู้ป่วยในรวมทั้งหมด 11 หอผู้ป่วย คือ 1) หอผู้ป่วยประสาทวิทยาหญิง 2) หอผู้ป่วยประสาทวิทยาชาย 3) หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง 4) หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 5) หอผู้ป่วยพิเศษประสาทวิทยา 6) หอผู้ป่วยพิเศษศัลยกรรม 7) หอผู้ป่วยหนักโรคหลอดเลือดสมองระยะวิกฤต 8) หอผู้ป่วยหนักประสาทวิทยา 9) หอผู้ป่วยหนักศัลยกรรม 10) หอผู้ป่วยเวชกรรมฟื้นฟู 11) หอผู้ป่วยพิเศษชั้น 6 จำนวนประชากรคือ 293 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน โดยใช้สูตรของยามานะ (1973 cited in Srisatidnarakul, 2010) สุ่มตัวอย่างในแต่ละหอผู้ป่วยเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปฏิบัติงาน ปัจจุบัน หน่วยงาน/หอผู้ป่วยที่ทำงานปฏิบัติงาน ประสบการณ์ที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง สถานภาพการปฏิบัติงาน การอบรม/สัมมนา/ประชุมวิชาการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ประกอบด้วยการบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ใช้แนวคิด McCormick & Ilgen, (1985 cited in Rodkhanmuang, 2010) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามของ Rodkhanmuang (2010)

แบบสอบถามจำนวน 37 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามนี้เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เกณฑ์ในการแปลผลคะแนน คิดคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ 4.21-5.00 ดีมาก 3.41-4.20 ดี 2.61-3.40 ปานกลาง 1.81-2.60 น้อยและ 1.00-1.80 น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ Pasukunthapuk & Viparksongkoh (2014) ประกอบด้วย 9 ด้าน 1) ความรู้เรื่องโรค 2) ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน 3) การให้ยาละลายลิ่มเลือด 4) การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อพ้นภาวะเร่งด่วน 5) การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง 6) การสื่อสารและการประสานงาน 7) การเป็นผู้นำ 8) การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล 9) การวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล จำนวน 49 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามนี้เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ แสดงออกถึงสมรรถนะมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด เกณฑ์ในการแปลผลคะแนน คิดคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ 4.21-5.00 ดีมาก 3.41-4.20 ดี 2.61-3.40 ปานกลาง 1.81-2.60 น้อยและ 1.00-1.80 น้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบโดย

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาโดยถือเกณฑ์ ตามความคิดเห็น สอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยใช้วิธีการหาความเที่ยงตรง (Index of item objective congruence: IOC) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การบริหารงานขององค์กร 2) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 3) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและแบบประเมินสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกข้อคำถามมีค่าความตรงมากกว่า 0.5

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปีเป็นต้นไป โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาความเที่ยง โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การบริหารงานขององค์กร 2) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 3) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ 4) แบบประเมินสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเท่ากับ .94, .92, .96 และ .93 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากรองผู้อำนวยการด้านการพยาบาล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ประสานงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วย (ทั้ง 11 หอผู้ป่วย) เพื่อชี้แจงข้อมูลและขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหอผู้ป่วยด้วยวิธีจับสลากรายชื่อตามจำนวนทั้งหมด 169 คน นำแบบสอบถามใส่ซองปิดผนึก แจกให้กลุ่มตัวอย่างพร้อมอธิบายชี้แจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์ การพิทักษ์สิทธิ์ และลงนามยินยอมในแบบการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3. เก็บข้อมูลตั้งแต่ 11 - 25 พฤษภาคม 2560 และแจ้งระยะเวลาที่จะมาเก็บข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 169 คน โดยที่ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามที่หัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งหมด 11 หอผู้ป่วย ภายหลังที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใส่ซองปิดผนึก

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงร่างงานวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์และสถาบันประสาทวิทยาพิจารณาและอนุมัติตั้งหนังสือเลขที่รับรองดังนี้ E. 006/2560 ณ วันที่ 26 มกราคม 2560 และ 60014 ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 ตามลำดับ โดยการแนะนำตัวของผู้ทำวิจัย ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ อธิบายข้อมูลของการวิจัยในแบบสอบถาม ขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถขอถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ตามมา ข้อมูลทุกอย่างที่ได้มาจากการศึกษาจะเก็บไว้เป็นความลับและไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษากลับมาในลักษณะภาพรวม และนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล นำมาแจกแจงความถี่ คำนวณค่าเป็นร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
3. วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 87.60 อายุส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ 24-30 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 43.79 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 90.53 ตำแหน่งปฏิบัติงานปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพยาบาลปฏิบัติการ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 56.21 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน่วยงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-10 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 67.46 สถานภาพในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 80.47 ประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองส่วนใหญ่ 1-10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 การอบรมการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่เคยเข้าอบรมการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 57.80

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองแต่ละด้านโดยรวม พบว่า สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. =.61) อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นรายด้าน พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.29 (S.D. =.61) คือ การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง อยู่ในระดับดีมาก ดังตาราง ที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองแต่ละด้านโดยรวม (n=169)

สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพโดยรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง	4.29	.61	ดีมาก
2. การสื่อสารและการประสานงาน	4.17	1.18	ดี
3. ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน	4.09	.60	ดี
4. ความรู้เรื่องโรค	4.08	.69	ดี
5. การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อพบภาวะเร่งด่วน	4.05	.64	ดี
6. การให้ยาละลายลิ่มเลือด	3.75	.91	ดี
7. การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล	3.70	.87	ดี
8. การเป็นผู้นำ	3.56	.87	ดี
9. การวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล	3.17	.95	ปานกลาง
รวม	3.87	.61	ดี

และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 (S.D. =.53) อยู่ในระดับดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานขององค์กรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 (S.D. =.58) อยู่ในระดับดี รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 (S.D. =.59) อยู่ในระดับดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 (S.D. =.61) ซึ่งอยู่ในระดับดีเช่นกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวม (n=169)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวมด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.การบริหารงานขององค์กร	3.86	0.58	ดี
2.สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	3.76	0.59	ดี
3.แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	3.48	0.61	ดี
รวม	3.70	0.53	ดี

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวม พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .38$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวม (n= 169)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง									
	ความรู้เรื่องโรค	ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน	การให้ยาละลายลิ่มเลือด	การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อพบภาวะเร่งด่วน	การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง	การสื่อสารและการประสานงาน	การเป็นผู้นำ	การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล	การวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล	โดยรวม
-การบริหารงานขององค์กร	.37 **	.37 **	.18 *	.29 **	.28 **	.30 **	.30 **	.33 **	.39 **	.40 **
-สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	.19 *	.20 **	.08	.13	.11	.20 *	.30 **	.25 **	.25 **	.26 **
-แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	.27 **	.26 **	.11	.24 **	.22 **	.26 **	.35 **	.33 **	.32 **	.35 **
โดยรวม	.31 **	.31 **	.14	.24 **	.23 **	.28 **	.36 **	.35 **	.33 **	.38 **

หมายเหตุ ** p = 0.01 , * p = 0.05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.87$, $SD = .61$) แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสบความสำเร็จในเป้าหมายของหน่วยงาน กล่าวคือ พยาบาลวิชาชีพที่จบใหม่ จะได้รับการรับรองจากทบวงมหาวิทยาลัยในระยะเวลาการศึกษา 4 ปีและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพจากสภาการพยาบาล อบรมนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติตามสถานการณ์จริง จากกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติในหน่วยงานระหว่าง 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.46 โดยสามารถมองภาพรวมของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้มีการตัดสินใจที่ดี สามารถวางแผนการพยาบาลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Benner (1984) ได้แบ่งระดับของพยาบาลออกเป็น 5 ระดับ นั้นอยู่ในขั้นผู้เชี่ยวชาญ คือ พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์มาก สามารถคิด วิเคราะห์ เลือกรูปแบบในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสม และโดยส่วนรวมจบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 90.53 พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง โดยนำกระบวนการพยาบาลมาใช้อย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wanthanatas (2016) พบว่า ระดับปฏิบัติงานตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลนครปฐมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $SD = .39$) และ Rodkhanmuang (2010) พบว่า สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัดโรงพยาบาลศูนย์ ภาควิชาศัลยกรรมกระดูกและข้ออยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.61$, $SD = .47$) เมื่อพิจารณาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดเป็นจำนวนสมรรถนะทั้งหมด 9 ด้าน คือ การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง คะแนนรองลงมา คือ การสื่อสารและการประสานงาน และข้อที่มีคะแนนต่ำสุด คือ การวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สมรรถนะด้านการพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองประเมินด้านการพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = .61$) อธิบายได้ว่า การประเมินปัญหาและความต้องการการดูแลผู้ป่วยภายหลังการจำหน่ายเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมาก และต้องมีดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาลสอดคล้องกับ Buajejan (2014) ซึ่งกล่าวว่า พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองควรเตรียมความพร้อมให้กับผู้ป่วยตั้งแต่แรกรับ และต่อเนื่องใน 2 ปีแรก โดยเฉพาะกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพเดิม

2) สมรรถนะด้านการสื่อสารและการประสานงาน ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีค่าเฉลี่ยรองลงมา อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 1.18$) อธิบายได้ว่า การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากบุคลากรในทีมสหสาขาวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพนั้นจะต้องมีทักษะในการสื่อสารและการประสานงานเพื่อประสานในทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อเกิดการประสานร่วมมือในการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Monon (2013) กล่าวว่า การสื่อสารมีความสำคัญต่อการบริการ เนื่องจากการสื่อสารช่วยให้พยาบาลวิชาชีพสามารถให้ข้อมูลการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยและญาติ ทำให้ผู้ป่วยและญาติเข้าใจสามารถดูแลปฏิบัติตนขณะเจ็บป่วยได้ พยาบาลวิชาชีพจึงต้องใช้ทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการประสานกับทีมสุขภาพทั้งในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน

3) สมรรถนะด้านการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองประเมินด้านการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, $SD = .95$) อธิบายว่า พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองส่วนใหญ่มิได้มีภาระงานมากกับผิดชอบหลายด้านทั้งตามสมรรถนะหลัก และหน้าที่อื่นๆที่ไม่ตรงตามสมรรถนะ จึงทำให้ไม่มีเวลาในการทำงานเกี่ยวกับวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนน้อยที่จบปริญญาโททำให้ขาดทักษะในการทำวิจัย นอกจากนี้ลักษณะของงานพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการศึกษาวิจัย ประกอบกับปริมาณงานที่มีมาก ต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ทั้งในเวลาและนอกเวลา สอดคล้องกับการศึกษาของ Rodkhanmuang (2010) ที่พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านพัฒนาวิชาการและการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

2.1 ด้านการบริหารงานขององค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .40$) จะเห็นได้ว่า การบริหารงานขององค์กรเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคือ กระบวนการวางแผน การจัดการองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมทำให้การบริหารบรรลุผลสำเร็จ โดยมีกระบวนการในการดูแลผู้ป่วยเริ่มตั้งแต่แรกรับที่ห้องฉุกเฉินมีการคัดกรองอาการของโรคหลอดเลือดสมองตามแนวทางปฏิบัติเมื่อเข้ากระบวนการ Stroke fast tack ให้ยาละลายลิ่มเลือดในรายผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองชนิดขาดเลือด อุดตันหรือตีบและแนวทางปฏิบัติในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองชนิดแตก มีการแบ่งประเภทของผู้ป่วยเมื่อรับเข้าเป็นผู้ป่วยในชัดเจน โดยมีการจัดตั้งหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะวิกฤต ถ้ามีอาการภาวะเฉียบพลันจะมีหอผู้ป่วยหนักรับดูแลต่อ เมื่ออาการคงที่อยู่ในช่วงฟื้นฟูจะมีหอผู้ป่วยสามัญและหอผู้ป่วยเวชกรรมฟื้นฟูเป็นผู้รับดูแลและเริ่มเตรียมความพร้อมกลับบ้านโดยการสอน Home program ให้ญาติและผู้ดูแลหลักในรายที่ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้จากทีมสหสาขาวิชาชีพ และมีหน่วยงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่จะเป็นผู้ประสานกับสถานพยาบาลที่ใกล้เคียงมาเยี่ยมบ้านเมื่อกลับบ้าน มีการแนะนำแหล่งประโยชน์ใกล้เคียงบ้านเมื่อผู้ป่วยและญาติต้องการความช่วยเหลือเมื่ออยู่บ้านเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติหรือผู้ดูแลเกิดความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วยได้ ผลจากการวิจัยจึงพบว่า การบริหารขององค์กรมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน การให้ยาละลายลิ่มเลือด การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อพ้นภาวะเร่งด่วน

การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง การสื่อสารและการประสานงาน การเป็นผู้นำ การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาลและการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ Nonghanpitak (2012) พบว่า ปัจจัยบริหารภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเวชปฏิบัติทั่วไปในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุดรธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .01$)

2.2 ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .26$) จะเห็นได้ว่า ซึ่งในขณะนี้เป็นยุคของไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้นบุคลากรจึงต้องมีการปรับปรุงนำความรู้มาประยุกต์เพื่อพัฒนาตนเองให้เข้ากับการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยที่พบว่า สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองด้านความรู้เรื่องโรค ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน การสื่อสารและการประสานงาน การเป็นผู้นำ การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาลและการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล ดังนั้น สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของพยาบาลวิชาชีพที่มีทั้งทางกายภาพและชีวภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Runghirun (2011) พบว่า สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดปทุมธานี ส่วนสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองด้านการให้ยาละลายลิ่มเลือด การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อพ้นภาวะเร่งด่วน และการพยาบาลเพื่อวางแผนจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่องเป็นเพราะว่ามีแนวทางในการปฏิบัติดูแลผู้ป่วยตั้งแต่แรกรับจนกระทั่งจำหน่ายของโรงพยาบาลจึงทำให้พยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะด้านดังกล่าวแล้ว

2.3 ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .35$) จะเห็นว่า Somrat (2013) อธิบายว่า บุคคลจะทำกิจกรรมนั้นๆ ได้ดีจะต้องอาศัยความพร้อมออกมาในการทำเพื่อให้เกิดความสำเร็จในนั้นๆ จากผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเกือบทุกด้าน คือ ความรู้เรื่องโรค ความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน การพยาบาลในการประเมินและการจัดการเมื่อพ้นภาวะเร่งด่วน การพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง การสื่อสารและการประสานงาน การเป็นผู้นำ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล การวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลสอดคล้องกับการศึกษาของ Runghirun (2011) พบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดปทุมธานี ยกเว้นด้านการให้ยาลิ่มเลือด

สรุป

สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ ด้านการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาล ดังนั้นสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทั้ง 9 ด้าน จึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเพราะการขาดสมรรถนะด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ประกอบกับตัวพยาบาลวิชาชีพเองควรต้องมีการไม่หาความรู้ กระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เนื่องจากการแพทย์ที่ทันสมัยในยุคไทยแลนด์ 4.00 ต้องตระหนักให้ความสำคัญ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานขององค์กร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง จะเห็นว่าปัจจัยทั้ง 3 ได้แก่ การบริหารงานขององค์กร สิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีผลต่อสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและมีความจำเป็นต่อการวางแผนอย่างเป็นระบบในการบริหารจัดการให้มีบุคลากรที่มีคุณภาพและจะสามารถพัฒนางานที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรนั้นนำไปสู่ความเป็นเลิศบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองด้านการวิจัยและการพัฒนาทางการพยาบาลมีคะแนนน้อยที่สุดนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารทางการพยาบาลควรกระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทำวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลมากขึ้น โดยการสนับสนุนให้มีพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์วิจัยและการพัฒนาทางการพยาบาล

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลเพื่อพัฒนารูปแบบในการประเมินโดยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายบุคคล (individual develop plan)
2. ควรมีการศึกษาเฉพาะเจาะจงในแต่ละระดับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในแต่ละแผนกของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เช่น อายุรกรรม ศัลยกรรม ผู้ป่วยหนักอายุรกรรมและศัลยกรรม เป็นต้น

รายการอ้างอิง (References)

- Benner, P. (1984). *From Novice to Expert*. California: Addison-Wesles.
- Buajean, S. (2014). Nurses Competencies in Stroke Unit. *Journal of Nursing Science Chulalongkon University*, 26(3), 121-133.
- Bureau of Non Communicable Diseases. (2017). *World Stroke Campaign*. cited 2017 May 13. Available from: <http://www.worldstrokecampaign.org/about-the-world-stroke-campaign/why-act-now.htm>
- McCormick, E. J., & Ilgen, D. (1985). *Industrial and Organization Psychology*. (3rd ed.). New York: Englewood Prentice-Hall.
- Monon, P. (2013). *Effectiveness of Using the Change of Shift Report Model for Professional Nurses at Bhuddasothorn Hospital*. Master's Thesis, Department of Nursing Administration. Faculty Nursing Science, Burapha University. (in Thai)
- Nonghanpitak, Y. (2012). *Factors Affecting the Performance of Nurse Practitioners in Sub-District Health Promoting Hospital Udonthani Province*. Master's Thesis, Department of Public Health Administration. Faculty Public Health, Graduate School, Khon Kaen University. (in Thai)
- Nursing Division. (2007). *Responsibilities and competencies of nurses*. Nathaburi : Nursing Division Department of Medical Services Ministry of Public Health.
- Pasukunthapuk, N. & Viparksongkoh, S. (2014). Development of Specialty Competencies for Stroke Nurses. *Journal of Nursing Division*, 41(1), 74-87.
- Prasat Neurologica Institute. (2007). *Clinical Nursing Practice Guidelines for Stroke*. Bangkok. (in Thai)
- Rodkhanmuang, S. (2010). *Factors Influencing Competencies of Operating Room Nurses in The Northeastern Regional Under The Jurisdiction of the Ministry of Public Health*. Master's Thesis, Department of Nursing Administration, Faculty Nursing Science. Graduate School, Khon Kaen University. (in Thai)

- Runghirun, S. (2011). *Factors affecting Competency of Professional Nurses in Community Hospital, Pathumthani Province Master of Nursing Science*. Master's Thesis, Department of Nursing Administration. Faculty Nursing Science, Eastern Asia University. (in Thai)
- Somrat, P. (2013). *Factors Affecting Competency of Health Personnel at Sub-district Health Promoting Hospitals, Si Sa Ket Province*. A Dissertaion Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for Master of Public Health School of Education Studies Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Srisatidnarakul, B. (2010). *Methodology in Nursing Research*. (4th ed.). Bangkok: U and I Intermedia Co., Ltd. (in Thai)
- Wanthanatas, R. (2016). Factors Affecting Professional nurses' Performance based on the Nursing Process at Nakhonpathom Hospital, Nakhonpathom Province. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health*, 26(2), 103-114.